

Huddinge kommun
Förskolenämnden
2019-02-13

PROTOKOLLSANTECKNING/SUPPLEANTYTTRANDE

Ärende 7: Bokslut och verksamhetsberättelse 2018 för förskolenämnden

Under det gångna året har ekonomin dominerat inom förskolenämndens ansvarsområde. Det har varit naturligt efter flera år med underfinansiering och underskott. Mandatperiodens tre första år resulterade samtliga i underskott: minus 4,3 mnkr, minus 20,3 mnkr respektive minus 13,6 mnkr. Den handlingsplan för ekonomi i balans, som den styrande koalitionen antog i februari 2018, har satt sitt prägel på verksamheterna.

Det är smått sensationellt att nämndens resultat för 2018 vänts till ett mycket stort överskott: plus 25,1 mnkr. En bidragande faktor är att antalet barn inte ökade så mycket som beräknats i budgeten. 43 barn färre innebär 4,1 outnyttjade miljoner. Ytterligare fyra miljoner i kostnader "sparades" på det centrala kontot genom att övergångsdatum till förskoleklass tidigare lades. Föräldraavgifterna gav fyra miljoner mer i intäkt tack vare att förvaltningen återigen gjorde inkomstjämförelser för att avgifterna ska bli aktuella och korrekta. Det är en åtgärd som vi inom oppositionen har föreslagit att genomföras som en rutin för att rätt avgifter ska tas ut.

Det största bidraget till det kraftiga överskottet är dock att de kommunala förskolorna har lyckats betala tillbaka 12,8 miljoner av de tidigare underskotten. I förra bokslutet låg de kommunala förskolorna med rekordunderskottet minus 19,6 mnkr. Att vända det till ett minimalt underskott på minus en miljon och samtidigt kunna återbetala 12,8 mnkr görs inte av sig självt eller utan stora uppoffringar. Det kan rimligen inte ske utan att det märks i verksamheten, för chefer och övrig personal eller för barn och föräldrar.

På flera håll i verksamhetsberättelsen kommenteras effekter av handlingsplanen för en ekonomi i balans. Redan i tjänsteutlåtandet kan vi läsa att vakanta förskollärartjänster har "stärkts upp" av barnskötare och på tidsbegränsade anställningar. Vi kan läsa om att det varit "mycket litet utrymme för kvalitetssatsningar" och "negativa konsekvenser för utvecklingstakten". Sjukfrånvaron har stabiliserats på en alltför hög nivå. Nöjdheten hos vårdnadshavarna sjunker från en hög nivå. Medarbetarenkäten visar på försämringar. Stabs- och stödfunktioner har reducerats. Klagomålen har blivit fler. Många har protesterat mot "förskolekrisen" under året.

I förvaltningens framåtblick konstateras att "Nämnden står inför två fortsatt tuffa år." Behovet av fler platser ökar långsammare. Trots den enorma skuldåterbetalningen har skuldbördan ökat till gigantiska 38,545 miljoner kronor. Skuldavbetalningen för 2019 är planerad att vara 14,7 mnkr, det vill säga ännu högre än förra året. Det kommunalekonomiska läget tycks bli kärvare igen efter flera gynnsamma år.

Vi vill påminna om att våra tre partier i varje budgetprocess under den gångna mandatperioden föreslagit betydligt mer resurser till förskolan och övriga välfärdsområden. Huvudorsaken till underskottet för år 2017 och åren dessförinnan är den stora differensen mellan kommunfullmäktiges beslut om uppräkningsbudgeten i förhållande till de verkliga pris- och lönekostnaderna. En differens på över 2 % per år - motsvarande cirka 11 miljoner kronor – blir totalt 55 miljoner under åren 2014 - 2018. Uppgifterna är hämtade från tjänsteutlåtanden. Det är en rejäl underfinansiering.

Förskolenämnden har flera tunga **förbättringsområden**: barn i behov av särskilt stöd, den låga andelen förskollärare, den höga andelen barnskötare utan relevant utbildning, den höga sjukfrånvaron samt de alltför stora barngrupperna. Förvaltningen och verksamheten på fältet måste ges en rimlig möjlighet att uppnå målen för sund ekonomi, bedriva god kvalitetsutveckling och att vara en attraktiv arbetsgivare – allt detta samtidigt.

Andelen anställda med förskollärarexamen är alldeles för låg i Huddinges kommunala förskolor och ändå betydligt lägre i de fristående. Enligt statistiken från oktober 2017 hade 29 procent av personalen i kommunens förskolor förskollärarexamen. Tyvärr finns inga färskare siffror att tillgå, och det är ett problem i sig. De siffror vi får gäller enbart för hela Huddinge. För att sätta in rätt åtgärder måste vi veta hur det står till på lägre nivå i verksamheten. Vår politiska vilja är att andelen förskollärare bör ökas stegvis, och ökningen bör

styras till de områden där behoven av pedagogiskt stöd är allra störst. Likvärdiga förutsättningar för alla Huddinges barn är ett viktigt mål. Det är en mycket svag punkt att inte mindre än 37 procent av personalen saknar relevant utbildning för arbete med barn!

Hur barngruppernas storlek har utvecklats under 2018 vet vi ännu inte. Vi vet att inskrivna barn är 60 fler, och att personalen har minskat med 62 anställda.

Hur ska den låga andelen utbildade förskollärare och barnskötare kunna höjas? Vi föreslår återigen att en analys över styrkor och svagheter i Huddinge förskolors attraktivitet ska göras som en grund för att förbättra rekryteringsarbetet. Personalomsättningen ligger kvar på en alltför hög nivå, 12,4 procent. Det innebär samtidigt att löneglidningen drabbar nämnden ännu mer.

Konsulter och inhyrd personal kostade 10,2 miljoner kronor förra året. Det är faktiskt en minskning från en hög nivå. Nämnd och förvaltning bör söka metoder för att minska beroendet av bemanningsföretag. Vi är fortsatt positiva till att vikariepooler utreds.

För 2017 redovisades att tillsynen över fristående verksamheter och inte kunnat utföras med anledning av vakanta tjänster. Lite förvånande är att man för 2018 skriver att tillsynen har skett enligt plan när vakansläget varit uppenbart och att tillsynen rimligen inte fungerat under stora delar av året.

De fyra förskoleområden som gick in i 2017 med överskott har solidariskt fått acceptera att deras överskott fördelas ut till övriga områden för att minska underskott inför 2018. Vi anser att detta borde ha gjorts också med hänsyn till 2017 års resultat. Nu fick alla förskoleområden börja 2018 med ingående underskott. Detta felgrepp bör kunna rättas till i efterhand.

Verksamheterna har lyckats överträffa målen om minskat matsvinn. Det är bra. Det är också bra att andelen ekologiska livsmedel är högre i förskolorna jämfört med andra verksamheter. Att andelen tyvärr har minskat två år i följd kan också vara en effekt av det ekonomiska läget, och ligger nu 4,6 % lägre än 2016.

För Socialdemokraterna

För Vänsterpartiet

För Miljöpartiet

Erling Karlsson

Olov Hamilton

Tomas Nordström
Suppleantyttrande